

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XVII. De Emptione & Venditione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

TITULUS XVI.

De Deposito.

SUMMARIUM.

1. Depositi quid?
2. 3. Depositi actio directa ad quid datur, & ad quid contraria.

Depositum est contractus, quo res alteri gratis custodienda datur. Habet locum in rebus mobilibus, secundum nomen, etiam Ecclesie, quia non tam subest detrimentum, quam beneficium. Ad Custodiendam tantum datur non concessio usus, nisi aliter convenerit, etiam tacite, ut si pecunia non obsignata deponatur, l. Die 25. in fine D. h. t.

2. Duplex hinc actio est. Directa Deponenti datur, qua reperat depositum quandocumque, cum ei beneficium fiat, quod non datur invito; restituendum in specie, etiam pecunia numerata deposita, quatenus consignata, aut in specie deposita: nam si ad certam summam, non habita ratione specierum, summam in communi aestimatione reddi sufficit Bart. in l. Paulus 99. in fine D. De solut. Competit & eadem actio ad rei deteriorationem aut amissionem, que contingit dolo vel lata culpa depositarii; neque enim ultra tenetur, qui beneficium alteri prestat. De levi tunc tenetur, si deposito se obtulerit, quia promittere videtur diligentiam, aut pro custodia quid receperit, c. 2. h. t. quia tunc agitur etiam depositarii commodum. Ad usuras actio tunc erit, quando in mora est depositarius, l. 2. C. eod. Est enim hic contractus bonae fidei, in quo per moram usurae veniunt, quam bona fides multatam vult. Compensationis aut deductionis exceptio non juvat depositarium, propter perjurii periculum, quod promissio restitutionis ipsius rei ad libitum deponentis non ferat moram, quam injiceret ejusmodi exceptio, d. c. 2. Datur tantum contra ipsum depositarium, etiam Clericum, cujus nomine non potest impeti Ecclesia, que non debet gravari facto alieno, etiam Clerici: nisi res sit conversa in Ecclesie utilitatem, nunc enim æquum, ut qui sensit commodum, teneatur & ad onus, c. 1. h. t.

Contractus est depositario ad verus deponentem, ad id, quod nomine depositarii datur, ut quia in id impendit, aut ex vitio suo damnum accepit, ne officium suum sit illi damnosum, qua de re actum latius, D. hoc tit. & infra. Quib. modis re contrah. obl. §. Præterea.

TITVLVS XVII.

De Emptione & Venditione.

SUMMARIUM.

1. Pretium in emptione quale esse debet.
2. Res qua & qualis vendi possit.
3. Dos & donata propter nuptias vendi non potest.
4. Censuræ quid & quotplex.
5. Censuræ sive redditus realis emptio licita.
6. Non obstante, quod ultra sortem quib. tur.
7. Reditus personalis est & extra usuras.
8. Satisfit argumentum contrariis.
9. Censuræ ad incertum tempus sive vitium, similiter licitus.
10. An & ad certum tempus constituitur?
11. Vendi res aliena potest.
12. Quo casu venditor emptori tenetur ad restitutionem.
13. Evictio quibus casibus cesset.
14. Ab emptione-venditione abesse fructus debet.
15. Læsiō ultra dimidium iusti pretii facit rescindi contractum.
16. Remedium l. 2. C. De rescind. vend. an emptore locum habeat?
17. Læsiō qualiter tunc constituenda.
18. In quibus rebus & contractibus d. l. 2. d. 1. 2.
19. Actio ex d. l. 2. adversus quem datur.
20. Et ad quid.
21. Re perempta an sit locus huic actioni?
22. Pacta, in hoc contractu usurata.
23. Pactum de retrahendo inter creditorem debitorem an usurarium, ad intelligendum §. h. t.
24. Actio empti-venditi cui & ad quid datur.
25. Venditor tenetur præcipue tradere rem.

Superiores contractus ad eos, qui tenentur, spectant, subjunguntur illi, qui tenentur solo incuntur, inter quos est Emptio

venditio, cujus substantia consistit in communicatione rei & pretii per consensum. *

1 Pretium in pecunia numerata consistat necesse, alias transferretur in aliam contractus speciem. Sic etiam certum, secundum ea, quae sunt tradita D. *Instit. h. t.*

2 Res exultat, & talis sit, quae in commercio est: neque enim rei sacrae aut spiritualis, eive adnexa est venditio, citra labem simoniae. Venditio rei ad Ecclesiam pertinentis quamvis sit in commercio, non alias tamen tenet, quam concurrentibus requisitis, de quibus sup. Tit.

3 19. * Dotalis ne quidem consensu uxoris recte venditur, quod ejus alienatio sit à lege omnino inhibita, l. unica §. Et cum lex C. De rei uxori ad. uti nec donata uxori propter nuptias, nisi secundo post biennium consenserit, & sint aliae res viro, per quas mulieri sufficienter sit consultum super indempnitatem donatorum. Auth. Sive à me C. Ad S. C. Vellejan. aut venditio rei cesserit etiam in uxoris usum, & à tempore venditionis lapsi sint triginta anni; tunc enim sustinetur venditionem rescriptum c. 4. h. t.

4 Quæritur. An hoc jure recte ematur annuus census citra usuram? R. * Censum à censendo, id est estimando dictum, nomen esse *per se* *conuot*, id est variae significationis, Molin. ad *Consuet.* Paris. p. 2. in *proem. num. 7. & seq.* Frider. Martini De *jure Censuum cap. 1.* hic vero capi pro legitime constituto jure recipiendae annuae pensionis ex re vel obligatione aliena. Alium esse reale, qui rebus sive praediis est impostus; alium Personalem, qui in sola Personali obligatione consistit, sine hypotheca. Illum alium esse fundarium, quando dominus fundum suum in alium transtulit, eà lege, ut annuam pensionem ex eo præsteret, quae solarii nomine in jure venit, l. *Etiam 15. D. Qui potiores in pig. hab. ex eo*, quod pro solo pendatur, l. 2. §. *si quis nemine D. Ne quid in loco publ.* alium Constitutum, quem quis fundo aut rebus suis imposuit.

5 Quantum ad redditum sive censum reale, etiam fuerint, qui illum ab usura non esse liberum contenderint, quos citat Covarr. 3. *Var. Ref. c. 7. num. 2.* quibus adde Guil. Bontium *Quodlibeto Lovaniensi habito de Usuris num. 3. & seqq.* ex eo, quod nomine pecuniae detur annua pensio, non citra usuram, cum pecunia

non fructificet: certum tamen est, esse extra labem usurariam, cum Martinus V. anno 1423. & Calixtus III. an. 1455. in *Extravag. 1. & 2. h. t.* eum permiserint, ut à labe usuraria alienum: siquidem usura tantum in mutuo constitat, in quo creditori competit repetitio, & conditio sortis suae prohibita; è contra census hujus sive redditus creditori, ad sortem à se numeratam condicendam, nulla competat actio, sed tantum jus recipiendi annui redditus, quod est loco mercis, & pretio considerabile, cujus nomine fors, tamquam pretium, soluta. Deinde potest quis talem obligationem super rebus suis alteri constituere & donare; quidni & vendere, & uti totam rem, ita & partem rei, censum ei imponendo alteri præstandum? Ut horum reddituum constitutio habeatur à plerisque justa & æqua, uti videre est apud Covarr. *d. loco.*

Nihil movere debet, quod ultra sortem 6 quid recipiatur, quodque partiales pensiones tandem sortem vel exequent, vel etiam excedant; quia non emitur ipsa pecunia sive pensio, sed jus eam recipiendi, nec illa recipitur nomine sortis, sed nomine juris. Ut quod pensionum multiplicatione per partiales solutiones contingat excedi sortem, non sit estimandum, cum & fructus alicujus praedii percepti per multos annos ipsam praedium longe excedant, non tamen ideo damnetur emptio praedii. Deinde partiales illae solutiones multum habent incommodi, & subsunt periculo rei, quo aut interire posset, aut fieri litigiosa, & aliis, ut recte id ipsum compensetur per partiales solutiones, licet tandem excedentes pretium datum. Et hoc sive census sit perpetuus, sive redimibilis, sive irredimibilis; quae res nihil mutat nisi quoad pretium, quod minus dandum pro redimibili, majus autem pro irredimibili; sive sit redditus pecuniarius, cujus pensio in pecunia consistit, sive fructuarius, cui facit per partem frugum, ut olei, frumenti, vini. Vid. Molin. De *contractib. usur. num. 17.* Navarr. *Comment. de Usuris num. 69. & seqq.* Gail. 2. *Obser. 7.* Gaspar. Rodericus De *reditib. annuis lib. 1. g. 4.* Fachin. 8. *Contr. c. 7. adversus Hotom. Fild.* Martini De *jure cens. c. 3. n. 137. & seqq.* & Molina De *Just. & jure Disp. 38.*

Major quaestio est, An redditus sive census 7

FF perfo.

personalis sit licitus? R. Videri non paucis, esse illicitum. Primò, quod, cum pecunia sit sterilis, nullumque sui fructum præbeat, id, quod venit reddendum, non possit dici nisi lucrum ultra sortem, quæ salva manet ereditori, ut non possit videri intentum, nisi implicitum lucrum ex mutuo. Secundò, quod Martinus & Calixtus PP. approbaverint solos reales redditus, super fundis scilicet constitutos. Tertio, quod damnaverit Pius V. anno 1568. personales redditus; qui sine hypotheca in sola obligatione personali consistunt. Ita Navarr. *de Juris n. 81. & plures alii, quos citat.* Verum ulius etiam mere personalem passim recepit; & probabile est, nihil in se vitii continere magis huic, quam istum priorem, cum & in isto principalis obligatio ponatur in persona (quamvis in quibusdam locis requiratur, ut id ipsum exprimitur, alias cum repetiret obligatio) accessoria autem sit realis, pro securiori solutione. Quod patet ex eo, quod re supposita destructa, aut extincta, nihilominus obligata persona debitoris maneat, qui cogi non potest solvere totam summam, ut expr. scè habent dictæ Extravagantes: ut debeat manere persona obligata, cum PP. istis locis satis fateantur jus ad redditum manere, quod non potest esse nisi personale, extincta re, super qua ante positum. Et ita tenet Covarr. alios citans, *d. c. 7. n. 5. Molin. d. loc. cit. 22. Conradus De contractib. qu. 74. & seqq. Solus De just. & jure lib. 6. q. 3. art. 1. Lessl. De l. & i. l. 22. Dist. 4.*

8 Non obstat primum argumentum, quia non intenditur lucrum ex mutuo, sed tantum jus suspensionis, non secus atque in reali: & licet lucrum excedere possit per pensiones frequentes adhuc salva sorte, hoc tamen ex jure emptionis, non etiam mutui ratione, cum ad sortem non sit actio emptori, nec repetitio, uti est in mutuo. Nihil faciunt Extravag. Martini & Calixti, quæ approbant quidem redditus reales, non tamen ideo dicendi sunt improbate personales, cum de facto consulti Pontifices isti decidant tantum id, quod propositum erat. Constitutio Pii V. damnat quidem mere personales, ex recepta tamen sententia non obligat extra terras Pontificii patrimonii; sive quia non est extra eas promulgata, si-

ve quatenus est de mere personalibus damnis, ex civili quadam magis ratione procedi quam divina ac naturali: ut Principes sacros, eorumque subditos non liget. Ut tamen sit licitus super persona tantum constitutus redditus, est tamen cavendum emptori, quod periculo se exponit perdati summam principalem, quod facile sit personam obligatam ejusve heredem (nam & hic tenetur ad obligationes personales defuncti) fieri non solvendo. Hæc quoad censum personalem perspetus.

Est & census qui ad incertum tempus constituitur, ut quoad vixerit emptor, quem talium vocant, de quo dubitari possit, an sit licitus? R. Hinc contra eorum iustitiam videri ceteris, propter incertitudinem lucri, ut *l. Si ea lege C. De usur.* Ut si lucrum contingat datum sortem in duplum, triplum, quod plura excedere, hoc tantum casui sit imputandum, cum è contra contingere possit, ut immatura morte emptoris ipsa fors tota, vel bona ejus pars resideat apud venditorem: ut cum iste faciat nihil illiciti contingere ejusmodi tractum. Si tamen pretium commensuratum iuxta spem probabilem vitæ, aliarumque circumstantiarum, Covarr. *d. c. 7. n. 3. v. l. & hac Navarr. d. Tract. de Usurium. 1. Molina Disp. 388.*

Quid si census constituitur ad certum tempus? R. Videri, ejusmodi census constitutionem non esse à labe usuraria immunem, cum salva exactione sortis, lucrum ultra eam contingat emptori, non sine labe; nisi exactionem cessans aut probabile periculum, cuius nomine pensio datur. Quod si fors non sit salva, sed tantum pensiones ad annos aliquos sint præstandæ, quæ junctæ sortem non excedant, nihil vitii talis contractus continet. Si vero excedant, videtur quidem abesse vitium usuræ, quod est circa mutuum, in quo est labe conditio sortis, quæ hic cessat, non tamen omnino abest, propterea quod ultra sortem lucrum resideat penes emptorem, per multiplicatas pensiones; quia nisi hac in materia lucrum cessans, aut damnum emergens, probabile: xp. n. futuræ, aut alud periculum rascuset, hujusmodi contractus non esset admittendus. Covarr. *d. loc. cit. 4.* Hæc ita, quatenus iusto pretio census emittit: quod major est in

perpetuo, id est non ad vitam, quam in temporali, id est ad vitam; majus etiam est in irredimibili, quam redimibili, cum gravius onus quod imponitur venditori per censum perpetuum, cumque irredimibili, gravius sit luendum, quam in re locorum consuetudines sunt attendendae.

- 11 Res sit propria, an aliena, parum interest, quantum ad contractum; nam & alienae venditio procedit, eo quod non tam jus in rem per eam adquiratur, quam in personam, & tradendo vacuum possessionem rei venditae venditor satisfaciatur. * Si tamen res evincatur, tenetur de evictione venditor emptori, D. C. De evict. idq; ex natura contractus, etiamsi nihil convenerit, l. Evicta 16. D. de Evict. ut cum aliena jactura lucretur venditor.

Quod tamen limitatur in c. fin. h. t. Primò,

- 12 Ut non alias procedat, quam si emptor motam super re litem denunciaverit venditori, cui poterant esse iustae defensiones rei: ut si denuntiatione omiserint, non habeat quod impetret venditori, sed sibi, l. Si parentes 20. C. d. t. Denuntiatione eam opus etiam in casu, quo venditor scit litem esse motam non obstante, quod certioratus non sit amplius certiorandus, nam ea regula obtinet, quando certioratio sit solum in eum finem, ut habeatur rei notitia, non etiam ut ultra adsumatur rei defensio. Nisi tamen denuntiatio fuerit remissa, aut non potuerit emptor denunciare, l. Si dictum 26. §. pen. C. l. Herennius 63. in princ. D. de Evict. quia nulla est emptoris culpa. Secundò, Si nihil possit imputari emptori; nam si propter ejus contumaciam fuerit res evicta, frustra ager, d. c. fin. quia non est aequum eam alii nocere, quam auctori. Si & h. cum potuerit rem usucapere emptor, non usuceperit, vel omiserit exceptiones, non ager de evictione, ex dicta ratione d. l. 46. Tertio, si per injuriam iudicis res sit evicta, d. c. fin. quae non debet nocere venditori, qui culpa vacat. Cessat praeterea evictio si sciens rem alienam emerit, l. Si fundum 27. C. d. t. si convenerit de non praestando evictionem, l. Ex empto 11. in fine De actionib. empti & vend. habet enim quod sibi imputet emptor.

- 13 Vitium si quod rei subsit, dabit locum aedilicio edicto; de quo C. & D. eod. Praecipue tamen hic inculcat Pont. in emendo, vendendo cesset fraus circa praesuras & pondera, quam

committentes jubentur poenitere in pane & aqua triginta diebus, c. 2. h. t. ultra restitucionem injulte eo modo ablati. Mandat & Pont. exigi pretium justum & commode, nec vendi carius uni, quam alteri, ultra quam forum habet, praecipue transeuntibus cum quibus potius humaniter agendum, & ut agatur advigilandum Episcopis, c. 1. h. t.

Pretium excedens, etsi non ponat extra grave peccatum, non facit tamen emptionem rescindi; uti nec defectus pretii, nisi laesio excedat dimidium iusti pretii, c. 3. C. 6. h. t. l. 2. C. de rescind. vendit. Cujus ratio in eo consistit, quod non ob quamlibet laesionem fiat lites movendae, sed ob majorem. Quo modo non potest dici decipiens alterum circa pretium esse immunis a restitutione, cum expectet ad male ablata, aut aliena male detenta, quae restituenda sunt, ut dimittatur peccatum, c. Peccatum, de R. l. in 6. quatenus dicta laesio est alicujus momenti. Nam naturale est, ut inter contrahentes non semper servetur aequalitas praecisa; quia modicam laesionem mutua & tacita quadam indulgentia consentur contrahentes sibi invicem remittere, l. in causa 16. pen. D. De minorib. Ultra dimidium iusti pretii laesus esse dicitur venditor, quando non habet dimidium ejus, quod dedit.

Loquitur autem tam d. l. 2. quam d. c. 3. C. 6. de venditore laeso: ut dubitetur, An istorum locorum decisio habeat locum in emptore? R. Hoc omnino negare Cujac. in c. 3. h. t. C. 16. Obser. c. 18. quod dicta loca tantum loquantur de venditore, quam necessitas rei familiaris compellit vendere pretio minori. Verum rectius & emptori accommodari postulat ipsa iuris & correlativorum regula, quae non patitur in uno correlativorum statutum in altero non obtinere; stante pari utrimque ratione. Nihil facit, quod d. l. 2. C. d. c. 3. tantam meminerint venditoris; hoc enim ideo, quia ita de facto consulti PP. & Imp. Non etiam obstat, quod necessitas magis impellat venditorem vendere: nam non tam in necessitate vis decisionis posita est quam in enormi laesione, quae cum tam contingere possit in emptore, ultra justum valorem dando, quidni & in eodem statuendum? Pinel. ad d. l. 2. p. 1. c. 2. in princ. Vide dicta ad t. D. De rescind. vend. n. 5.

- 17 Alia hic ventilata quaestio, Quo modo in emptoris persona sit constituenda laesio ultra dimidium? R. Communiter receptum esse, tunc dici emptorem laesum, quando rem valentem decem emittit sedecim, quod absint eidem sex, quae excedunt dimidium iusti pretii, quod est decem, *Gl. in d. l. 2. praxi recepta*. Verum dicta *l. 2. §. d. c. 3. §. 6.* menti & aequitati consonum, tantum competere dictum remedium emptori, quando res valens decem est empta viginti & uno, aut valens quatuor est empta novem: nam tum demum abest, et priori ultra dimidium eius, quod dedit, eum pro novem tantum receperit quattuor. Et ita postulat aequitas inter emptorem & venditorem: quae enim est ratio, quod in venditore ut laesio ponatur, necesse sit plus duplo excedat valor rei pretium conventum, in emptore autem minus duplo sufficiat? Vetus hic Glossa & Practicorum fuit error & paralogisatio, ut tradit Covarr. 2. *Var. Resol. c. 3. num. 8.* Pinel. *d. loco num. 4. §. dixi ad D. d. tit. De rescind. vend. num. 6.*
- 18 Habet locum ista Decisio quando agitur de rebus immobilibus, aut mobilibus pretiosis: nam pro rebus quibusque vilibus concedere rescissionem, nec est ex mente legis, nec ex usu Reip. quae popularium liticulis in finitibus turbaretur, juxta dicta *D. eod. n. 10.* Loquuntur autem dicti textus de emptione-venditione, quorum decisionem communiter extendunt ad alios contractus, saltem bonae fidei, quatenus continent conventionem commutativam, ne quis alienam jacturam locupletetur, quae de re latius *D. eod. n. 17. §. seqq. Pinel. d. p. 1. c. 3. in princ.*
- 19 Datur haec actio contra eum, cum quo contractum, non etiam contra tertium possessorem; est enim personalis ex contractu, rem ipsam non adiciens, *l. Dolus 10. C. De resc. vend. sive possessor habeat ab emptore causam lucrativam, sive onerosam: si tamen persona emptoris fuerit integra; nam alias possessor ab eo habens causam lucrativam conveniri posse videtur, ne locupletetur damno alieno, ut recte tradit Covarr. *d. l. n. 10. alios citans.**
- 20 Non intentatur hoc remedium praecise ad rescissionem, sed alternativè, posito in electione ipsius emptoris, an velit pretium justum

supplere, an rem restituere *d. l. 2. §. d. l. 2. §. 6.* & ex parte venditoris, ipse velit pretium excedens refundere, aut rem recipere, tum pretio restituito.

Quid si res perierit? R. Frustrà venditor hoc remedium intentare, etiam ad pretii supplementum, quod praecise non debetur, ad quod praecise non potest cogi emptor, ut dictum, habeat electionem, & quod debetum respectu certae speciei eius interitum revertitur, juxta communem regulam hoc in casu a supplendo pretio, cum non superstitet, id est respectu illud suppleatur. Si tamen pretium apud emptorem existerit ex re distracta interitum, non videtur immunitas a pretio suppleendo, quatenus habet, eo quod ratione pretii existentis apud emptorem videatur tunc res, & praecipue ne videatur locupletari damno venditoris, in qua ratione est fundata rescissionis concessio. Emptorem re interitum nihilominus ad pretii superabundantiam restitutionem agere potest, est aequissimum, ut satis esse debeat venditori, habere iustum pretium, ne malo alieno diffeatur, Covarr. *Var. Resol. c. 4. num. 13. §. dixi ad D. d. tit. De resc. vend. num. 30.* ubi latior hujus rei in d. d. locus est, ut & ad *d. l. 2. Cod. eod. tit.*

Admittuntur hoc jure hoc in contractibus etiam varia pacta: cuiusmodi sunt additio d. d. i. lex commissoria, retractus; nisi circumstantiae additae faciant subesse vitium contractuum, ut in specie *c. 5. h. r.* ubi pactum detrahendo inter creditorem & debitorem (quod tamen omni jure est licitum) habetur pactum labis usurariae.

Ubi dubitatur de ratione istius decisionis sunt, qui in eo ponant, quod cum usufructus in initium; verum hoc ex textu non convincitur. Alii in pretii exiguitate, verum nec hoc sufficit, cum liceat cuique remittere pretium. Alii in pacto de non retrahendo ante tempus verum & hoc licitum est, habita tamen ratione pretii, quia tale pactum rem facit pretio valere, quam sine isto valeret, propter fructus qui interea percipiuntur. Dicendum, cum Covarr. 3. *Var. cap. 8. num. 3. vers. Ex contrario*, in eo fundari decisionem Pontificis. Primò quod ex pacto isto redemptio sit facienda multò minori iusto pretio, imò infra

Amidum iusti pretii, ut patet ex textu *d. e. s. in vers. que vix*. Nam licet pactum istud faciat rem minoris valere, non tamen ita excessivè, ut quis possit videri suum iactare, non citra suspensionem. Secundò, quod relutio sive retractus certo tempore erat circumscriptus, non faciendus autè septennium, nec post novennium, ut interea fructus cederent emptori, quod non vacat vitio usuræ. Similis casus habetur ut in *ello vos inf. De pignorib. de quo ibi*.

24 Ex hoc contractu venditori est actio venditi, sive ex vendito, contra emptorem, ad pretium, non tamen antequam rem tradidit, vel tradere est paratus. Iniquè enim petit conventionem ab alio impleri, qui ipse non satisfacit, *arg. l. cum proponas 21. C. De pactis*. Emptori est actio empti, sive ex empto contra venditorem, qua petat sibi rem tradi, non quoad dominium, sed quoad vacuum possessionem, soluto tamen aut oblato saltem pretio, *l. Iulianus 13. D. de act. empti simul & fructus à tempore perfectæ emptionis perceptos per venditorem, propterea quòd continuò à contractu perfectò res sit periculo emptoris, ut eo nomine etiam commodum sentire debeat, ut traditum *Instit. h. t. s. cum autem emptio*. Quorum nomine vicissim ad usuras teneri emptorem venditori rescriptum est in *l. Curabit Cod. de actionibus empti*, citra labem, cum dentur in compensationem fructuum, cuiusmodi species non est reprobata, ut tradit Covarr. 3. *Variar. c. 4.* & multis probat Barbosa *ad l. s. nu. 38. D. Solutio matrim.* Quo modo si nulli fructus extiterint, non est, quate eorum nomine teneatur emptor ad usuras, nisi in mora fuerit post rem traditam. Non in contractibus bonæ fidei, cuiusmodi est hic, usuræ ex mora sunt præstandæ *l. 2. C. Depositi*. Quod iure Canonico non aliàs procedit, nisi quatenus mora causavit inter se venditori, ut dicitur infra *De usuris, & dictum D. de action. empti & vend. num. 24.**

25 Tenei autem venditorem præcisè ad tradendum, nec liberari offerendo interesse, aut æstimationem, ex eo clarum est, quod citra traditionem ejus, quod debetur, nemo se liberet, & quòd, solvendo aliud pro alio creditori invito, non contingat liberatio. Æstima-

tio autem aut interesse est alia à re vendita, quæ de re latius *D. d. rir. num. 12. & seq.*

TITULUS XVIII.

De locatione & Conductione.

SUMMARIUM.

1. Locatio-conductio quo modo contrahatur.
2. Habet locum etiam in rebus Ecclesiasticis.
3. Non tamen ad vitam alicuius.
4. Sed ad triennium àsumtaxat, ex Extravag. Ambrosiæ De reb. Eccl. non alien.
5. An facta ultra triennium subsistat ad triennium.
6. An rectè fiat pro duobus aut tribus trienniis?
7. An ut finito primo triennio, etiam secundo res sit conducta?
8. Hodiè¹, Extravagans non passim recepta.
9. Actio locati ad quid detur.
10. Conductor præstat dolum & culpam levem, non casum.
11. Mercedis remissio quando facienda.
12. Actio conducti ad quid competat.
13. Conductor ex quibus causis à locatore expelli possit.
14. Successor in beneficio an teneatur stare locationi per prædecessorem facta?
15. Emphyteusis quid?
16. Emphyteusis concessio quatenus permissa Prælati.
17. Emphyteuta cadit iure suo, cessans in solutione canonis.
18. An eo casu emphyteusis ipso iure committatur?
19. Partis solutione non evitatur commissio.
20. Sterilitas non excusat à solutione canonis.
21. Committitur & emphyteusis rei alienatione.
22. Venditio quando permissa.
23. In emphyteusim res datur melioranda.

Superiori similis est Locatio Conductio cum constet consensu in usum rei & mercedem certam, consistentem in pecunia numerata; nisi agatur de locatione fruendi, in quam venit pars fructuum, loco mercedis,